

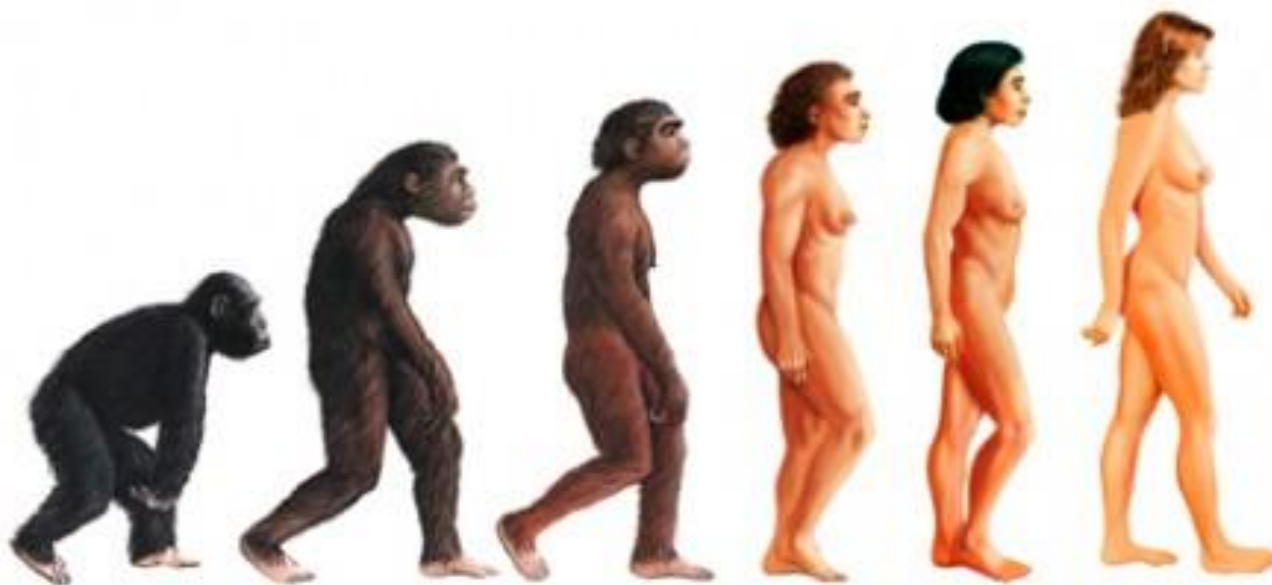
Att kunna:

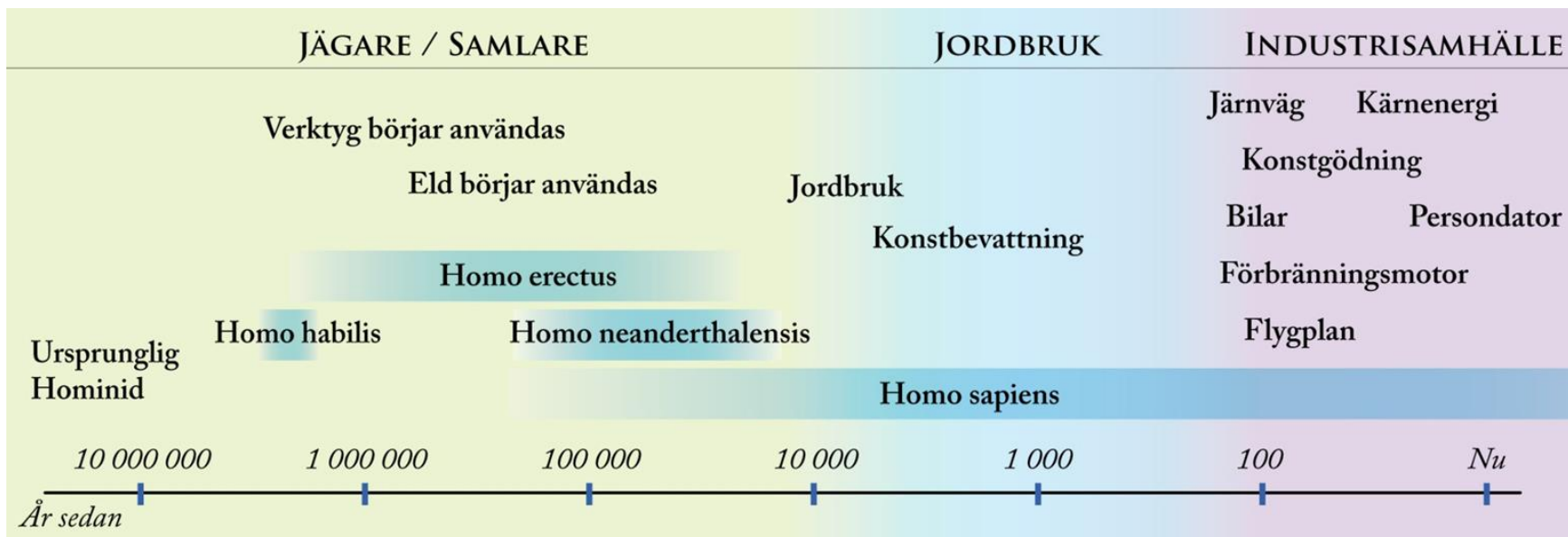
- Hur levde människan innan hon blev bofast?
- Vad är det som kännetecknar en högkultur?
- Hur var det nya samhället när människan blev bofast?
- Hur uppstod högkulturen Egypten?
- Vad är det som kännetecknar Egypten?
- Varför gick Egypten under?

Vad menas med en högkultur?

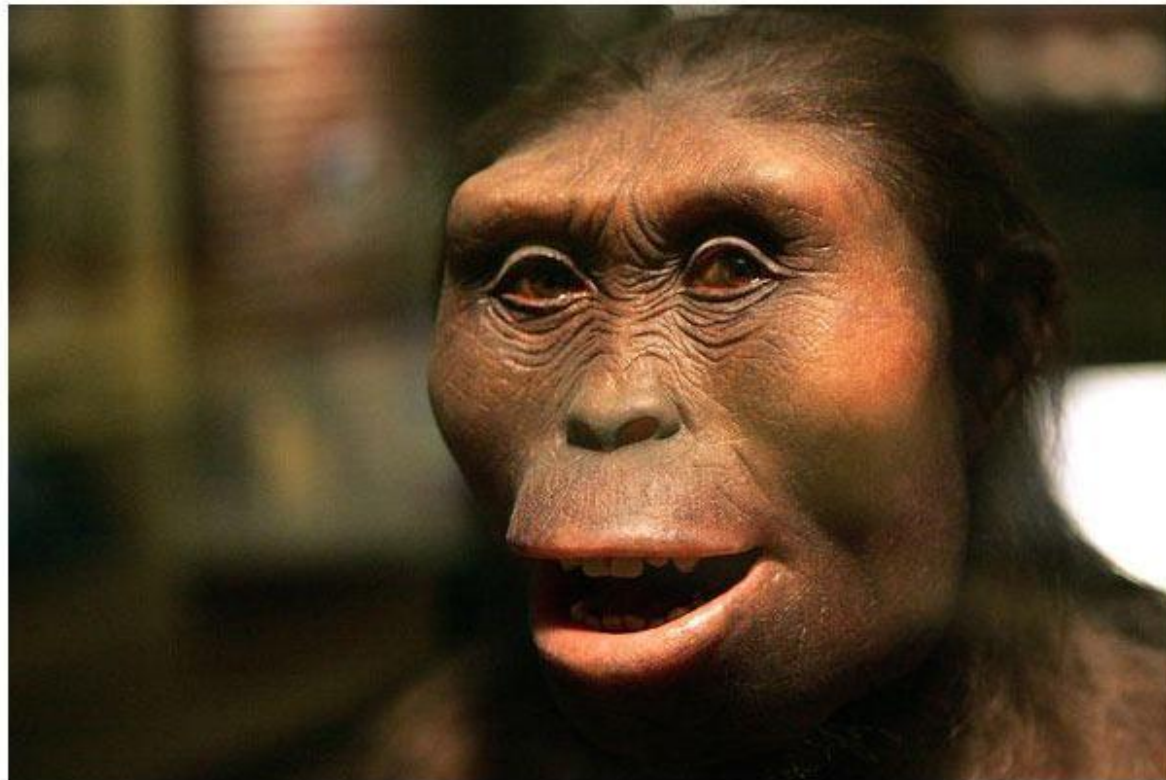
Diskutera med din bänkgranne i 4 minuter så brainstormar vi allt ni vet om högkulturer. Vet du inte så använd din fantasi kring ordet! Eller diskutera vad ordet kultur betyder.

De första högkulturerna!

- Man tror att de första människorna kom för ca 4 miljoner år sedan.
- De kom från nordöstra Afrika (dagens Etiopien)
- Ardi & Lucy (3,2 miljoner år sedan)

Innan högkulturerna

- Människan levde i stammar och livnärde sig på att vara jägare och samlare. Tiden kallas lite slarvigt för stenåldern.
- Man rörde sig över stora områden där födan fanns. De var så kallade nomader.
- Detta gjorde att människan spred sig över stora områden. Under denna tid kom människan till Europa, allra sist till Skandinavien.
- Världens befolkning var fortfarande mycket liten eftersom stammarna ej kunde bli för stora när de ständigt flyttade.

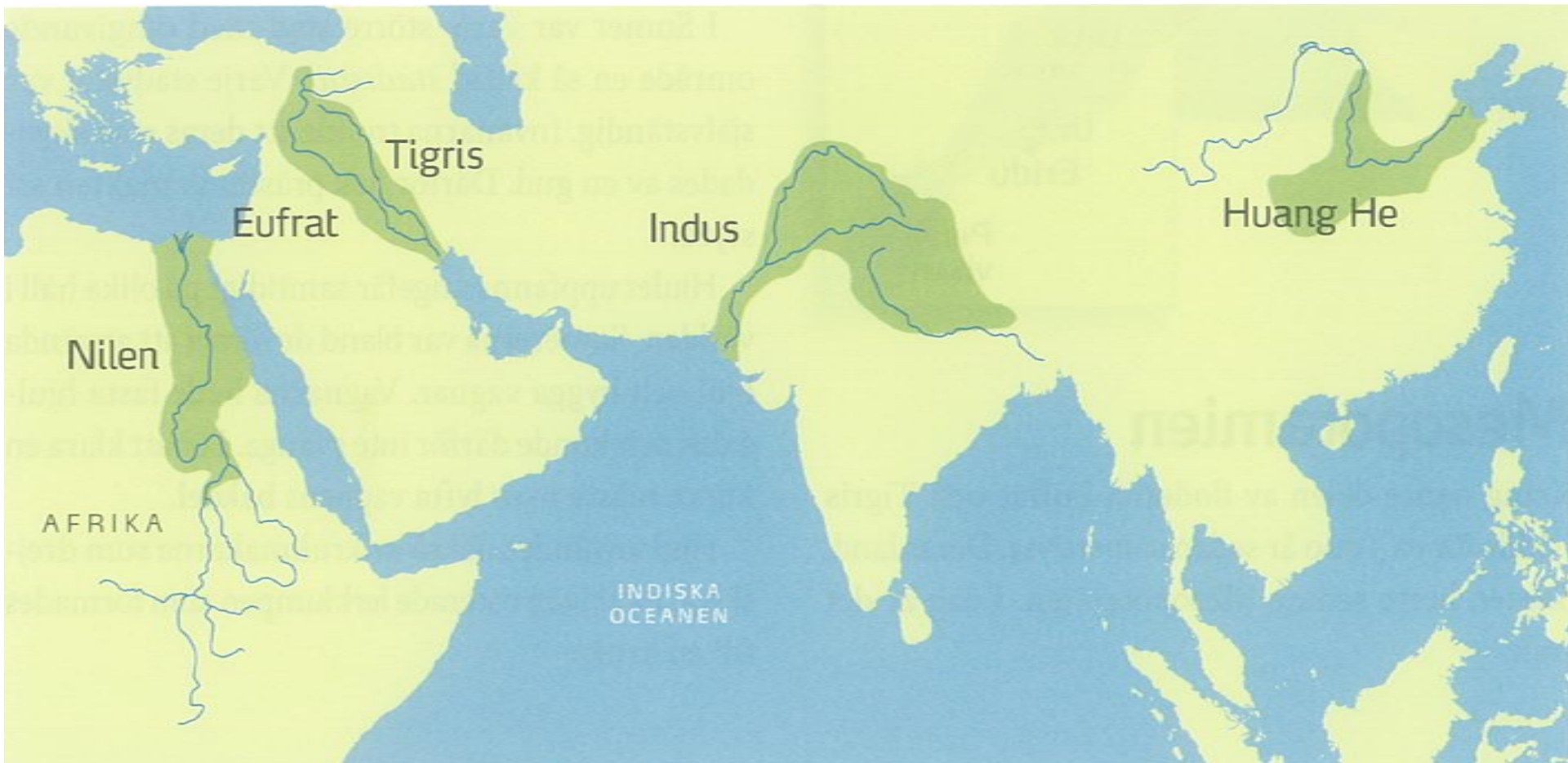
Vad kännetecknar en högkultur?

- Överproduktion av mat. Man odlar mer än vad som behövs så folk kan syssla med annat än jordbruk.
- En centralmakt (tex en farao eller kung) som bestämmer vad som ska produceras- vilka lagar som ska finnas- driver in skatter- skapar en arme. Samhällsklasser. Tex krigare-bönder
- En gemensam kultur och religion. Vi tror på samma sak!
- Ligger längre fram än andra vad gäller vetenskap så som teknik, konst, kultur.
- Framväxten av städer- inte bara nomadfolk (som flyttar omkring) eller byar.
- Skriftspråk som håller samman folket och tex förklarar vilka lagar som gäller.

Jordbruket, ca 8000 f.Kr

- I varma områden med god vattentillgång upptäckte en del stammar att man kunde odla och skörda olika sädeslag (t ex vete). Vad hade man vete till?
- Man ledde om vatten från floderna för att kunna bevattna sina odlingar i den starka solen.
- Detta inträffade ungefär samtidigt längs floderna Eufrat och Tigris (nuvarande Irak), Nilen (Egypten) och Indus (Pakistan, Indien).
- Detta ledde till att människorna blev jordbrukare och bofasta, man slutade med nomadlivet.

Flodkulturer - högkulturer

Vid Nilen

Vid Gula Floden (Huang He)

Ett nytt slags samhälle

- För de första jordbrukarna blev livet annorlunda.
- Det blev skillnad mellan olika familjer beroende på hur stort jordbruk man hade.
- För första gången i historien fanns ett samhälle med rika och fattiga.
- I det nya samhället finns fler typer av arbete. (inte bara bönder)
- För att hålla ordning på allt inom ett rike var man tvungen att bestämma vem som ska göra vad.
- Det är nu de första skriftspråken uppfinns. Allra först var kilskriften (sumerer). Egyptens hieroglyfer kom senare.

SAMARBETE

Bönder i byar samarbetar i jordbruket och gräver kanaler för bevattning.

Större skördar kan försörja fler.

Befolkningen ökar.

SPECIALISERING

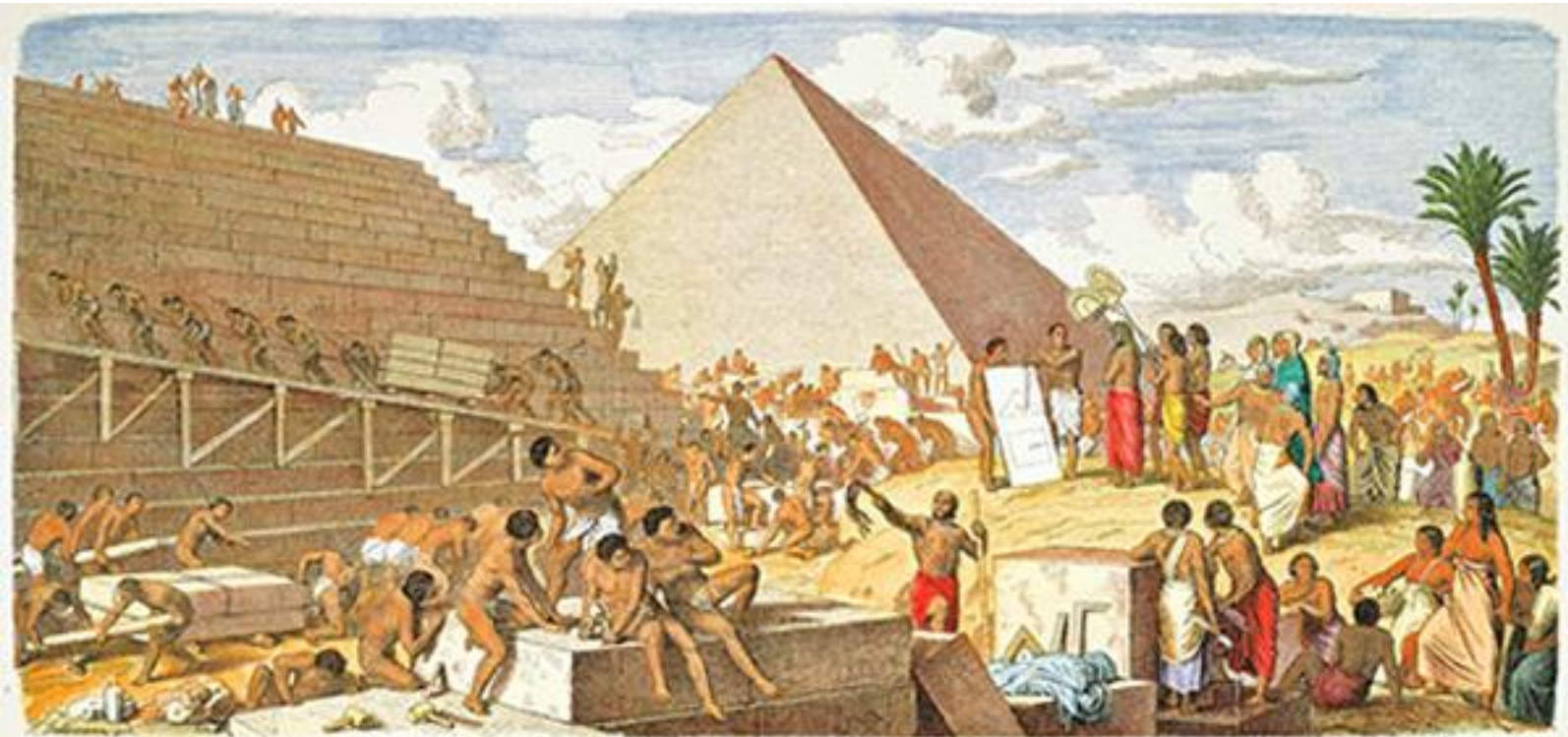
Fler kan specialisera sig på hantverk och handel.

Nya uppfinningar: skriftspråket, hjulet.

SAMHÄLLET FÖRÄNDRAS

En ny typ av samhälle växer fram med kung, skatt, försvar, lagar, tempel och präster.

Forntida Egypten: ca 3000f.kr- 300f.kr.

- Egypten enas 3150 f.kr (Norra och Södra riket)
- Flodkultur kring Nilen uppstår tack vare klimatförändring.
- Nilen svämmar över kunde konstbevattna åkrar.
- Faraon bestämde allt. Ansågs vara en utvald Gud.
- Olika gudar för olika saker
- Osiris-Återfödelsens/fruktbarhetens gud, Ra-solguden, Ka-dödsguden Anubis-skyddade gravar och vägde människors liv.

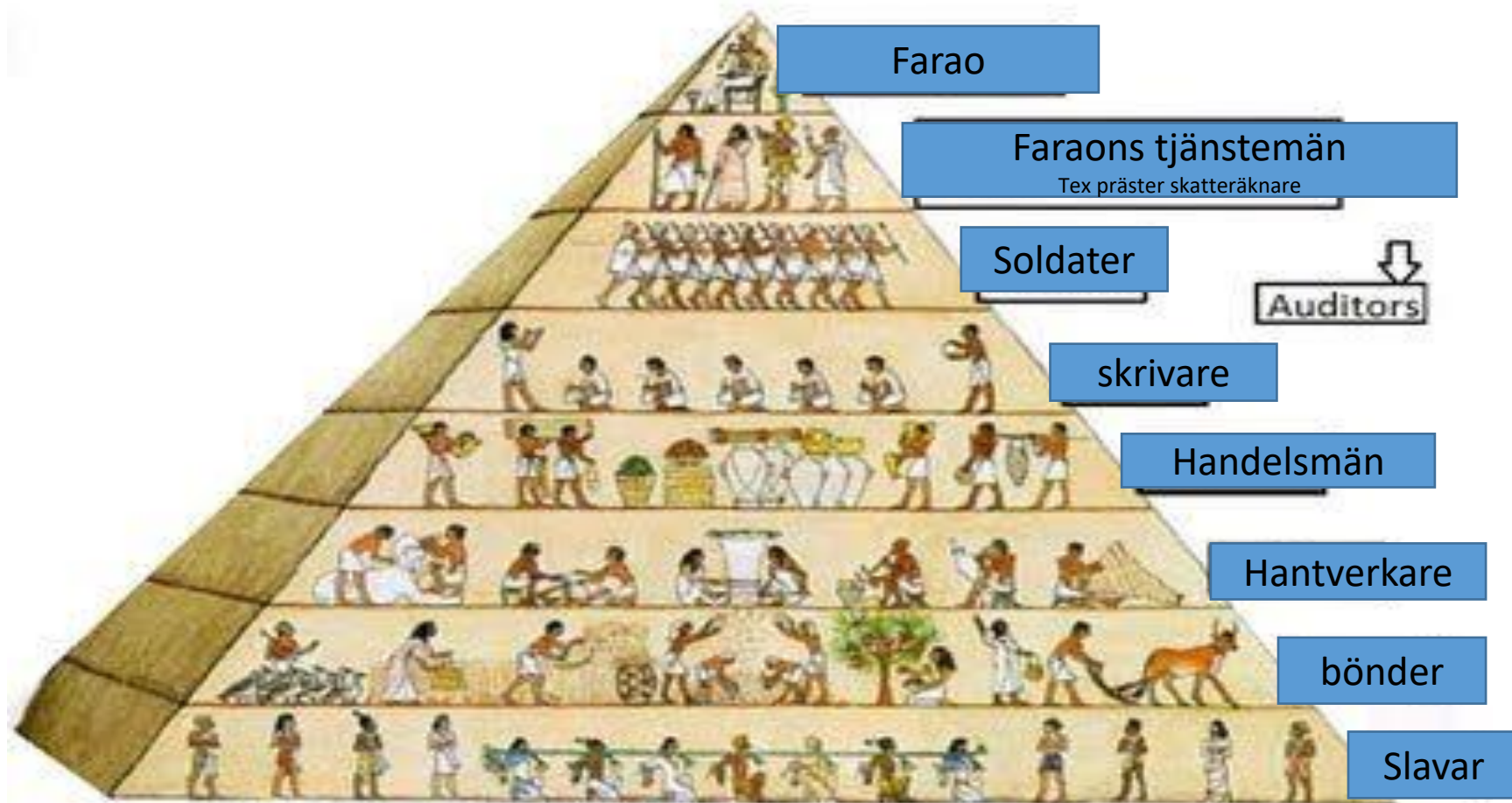
Saker som Egyptierna är kända för

- Använde avancerad matematik för att till exempel bygga pyramider och bevattningskanaler.
- Hade sitt eget skriftspråk som kallas hieroglyfer.
- Kända för astronomi-räknade hur solens strålning skulle träffa tempel och pyramider vid särskilda tider som en helig rit.
- Mumifierade de döda och begravde i pyramiderna.
- Likt alla flodkulturer så samarbetade folket och var indelade i olika samhällsgrupper med olika status.

Hieroglyf

Så var folket indelat i Egypten.

Varför gick Antika Egypten under efter ca 3000 år?

- **Fienderna runt om Egypten var starka.** De erövrade Egypten under olika perioder. Så som Assyrierna (från Iran, Irak m.m) Alexander den store (från Makedonien) och Romarna under kejsare Octavius.
- Olika **ledare inom landet blev osams** om vem som skulle bestämma.
- Ny forskning menar att det kan ha varit **klimatförändring som ledde till torka** som fick den att gå under.